

پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی با در نظر گرفتن کیفیت گزارشگری مالی شرکتها

وحید فتحی^۱

^۱ کارشناسی ارشد، گروه حسابداری دانشگاه شهید بهشتی تهران، تهران، ایران

چکیده

جدایی مالکیت از مدیریت، انجام حسابرسی شرکت از طرف یک نهاد مستقل همچون حسابرسان را ضروری می‌سازد. زمانی که فرآیند حسابرسی بر اساس استانداردهای حسابرسی اجرا شود و از کیفیت مناسبی برخوردار باشد، به صورت‌های مالی اعتبار بخشیده و سبب می‌شود در فرآیند تصمیم‌گیری بیشتر مورد اتکا قرار گیرند. از طرفی، کیفیت افشای اطلاعات را ناشی از کیفیت استانداردهای حسابداری، کیفیت حسابرسی و میزان اعمال مدیریت سود می‌داند. بنابراین، گزارش حسابرسی و نحوه ارایه آن برای شرکت و گروه‌های مختلف ذینفع پیامدهای اقتصادی به همراه دارد. لذا در این پژوهش، به بررسی مهم‌ترین پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی با در نظر گرفتن کیفیت گزارشگری مالی پرداخته خواهد شد. در این مقاله به روش کتابخانه‌ای سعی شده است تا با مرور نظریات و تحقیقات انجام شده در زمینه پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی از منظر کیفیت گزارشگری مالی، مهم‌ترین پیامدهای اقتصادی گزارش حسابرسی برای شرکت‌های تجاری شناسایی گردد. نتایج بررسی‌های نظری نشان می‌دهد که شرکت‌ها برای بقا و گسترش فعالیت‌های خود، به انجام سرمایه‌گذاری‌های مناسب و به‌موقع نیاز دارند. از این‌رو، گزارش‌های مالی شرکت‌ها باید اطلاعاتی فراهم کند که برای سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان در سرمایه‌گذاری‌های منطقی، اعطای اعتبار و تصمیمات مشابه سودمند باشد؛ در نتیجه این گزارش‌ها اهمیت بسزایی در تحقق اهداف یاد شده دارند و افزایش کیفیت آن‌ها می‌تواند موجب کارآتر بودن سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها و حفظ و توسعه منابع اقتصادی آن‌ها شود که کیفیت حسابرسی یکی از مهم‌ترین عوامل بهبود کیفیت آن می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت حسابرسی، پیامد اقتصادی، کیفیت گزارشگری مالی.

مقدمه

با توجه به وجود تضاد منافع بین مدیران و مالکان بنگاه‌های اقتصادی، اجرای فرآیند حسابرسی علی‌رغم تحمیل هزینه به شرکت ضروری است (حسن‌پور، ۱۳۹۸). به دنبال رخداد بحران‌های مالی در کشورهای توسعه یافته و فروپاشی شرکت‌های بزرگی چون انرون، ورلدکام و پارمالات^۱ اثر تقلب‌های موجود در گزارشگری مالی، بحث کیفیت اطلاعات مالی و گزارش حسابرسی به یکی از موضوعات مورد توجه پژوهش‌های حرفه‌ای و علمی تبدیل شده است. برخی از پژوهشگران معتقدند که یکی از دلایل رخداد بحران‌های مالی نبود منابع مالی کافی برای گسترش فعالیت سازمان‌ها است. به طور کلی شرکت‌هایی که دارای محدودیت در تأمین مالی هستند را بدین گونه تعریف می‌کنند که اگر شرکت‌ها بین مصارف داخلی و مصارف خارجی وجوه تخصیص داده شده با یک شکاف روبرو باشند. یا در تعریفی دیگر، محدودیت‌های مالی اشاره می‌کنند به توانایی شرکت‌ها در تأمین منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاری‌های خود در سطح مطلوب (پروتی و وسناور، ۲۰۰۴)^۲. از دید برخی از پژوهشگران و تحلیلگران مالی، ریسک اطلاعات ناشی از وجود عدم اطمینان در اطلاعات ارائه شده یک منبع مهم برای ریسک است (به عنوان نمونه لمبرت و همکاران، ۲۰۰۷)^۳. افزایش در عدم اطمینان اطلاعات ارائه شده از جریان ورود سرمایه به وسیله سرمایه‌گذاران به درون شرکت جلوگیری می‌کند یا این که سرمایه‌گذاران نرخ بازده بالاتری را درخواست می‌کنند؛ که هر دو مورد منجر به ایجاد محدودیت در فرصت‌های سرمایه‌گذاری شرکت می‌شود (هوپ و همکاران، ۲۰۰۹)^۴؛ در یک چنین وضعیتی کیفیت اطلاعات مالی می‌تواند نقش مهمی را ایفا کند. اطلاعات مالی می‌تواند از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی منجر به دستیابی شرکت‌ها به فرصت‌های سرمایه‌گذاری خود و بهبود نقش نظارتی مدیران شود (بوتازی و همکاران، ۲۰۱۰)^۵. در این راستا، برخی از پژوهشگران این چنین استدلال می‌کنند که شرکت‌های با کیفیت اطلاعات مالی بهتر دارای محدودیت کمتری در تأمین منابع مالی هستند؛ آنها این چنین استدلال می‌کنند که به دلیل عدم تقارن اطلاعاتی کمتر در شرکت‌های دارای کیفیت اطلاعات بالاتر، این شرکت‌ها در مورد تأمین مالی، کمتر نیاز به تضمین دارند و بنابراین کمتر دچار محدودیت در تأمین مالی می‌شوند. وجود نقص در بازارهای مالی می‌تواند بر توسعه و رشد تأثیر داشته باشد.

از سوی دیگر، اطمینان سرمایه‌گذاران به کارایی و اثربخشی عملیات بازارهای مالی جهان و رسیدن به رشد اقتصادی و پایداری آن در سطح جهان، کاری اساسی است. نقش و اهمیت اطلاعات حسابداری در فرآیند تصمیم‌گیری حایز اهمیت است. پیچیدگی‌ها و رشد محیط اقتصادی جامعه نیاز به وجود اطلاعات اقتصادی سالم را توجیه می‌کند. اجرای قوانین و مقررات می‌تواند پیامدهای مساعد و نامساعدی را برای اقتصاد و جامعه به همراه داشته باشد. پیامد اقتصادی به معنای تأثیر یک رویداد یا یک تغییر بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و ثروت سهامداران، ثروت واحد تجاری و ثروت استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی و افراد جامعه است. همچنین، یک رویداد ممکن است پیامدهای مساعد یا نامساعد به همراه داشته باشد.

^۱Enron, Worldcom & Parmalat^۲Perotti & Vesnaver^۳Lambert, et al.^۴Hope, O. K., Thomas, W. B. and Vyas, D^۵Bottazzi, G., Secchi A. & Tamagni. F

جوهره‌ی این تعریف آن است که گزارش‌های حسابداری و مالی می‌تواند بر تصمیم‌های واقعا مدیران و سایر اشخاص طرف قرارداد شرکت و هم چنین ارزش شرکت اثرگذار باشد. اطلاعات مالی می‌تواند بر میزان ریسک شرکت و نسبت تشکیل سرمایه در اقتصاد اثرگذار باشد و منتهی به تسهیم مجدد ثروت میان مصرف‌کنندگان و سرمایه‌گذاری در اقتصاد گردد. اطلاعات مالی همچنین می‌تواند بر توزیع ثروت میان سرمایه‌گذاران مختلف موثر باشد. لذا، یک تغییر در گزارشگری اطلاعات مالی دارای هزینه‌های سیاسی و اقتصادی برای گروه‌های ذینفع است بطوریکه، یک رویداد ممکن است سبب ایجاد هزینه‌های دعاوی حقوقی علیه شرکت‌ها و یا حساب‌رسان شود. جوهره‌ی تعریف پیامدهای اقتصادی آن است که گزارش‌های مالی می‌توانند بر تصمیم‌های واقعی مدیران و سایر اشخاص ذینفع در شرکت اثرگذار باشند. همچنین، گزارش‌های مالی می‌توانند بر ریسک شرکت و توزیع ثروت میان سرمایه‌گذاران مختلف موثر باشند (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۳).

برخی از محققین دیگر بیان می‌کنند که کیفیت اطلاعات مالی از چندین روش می‌تواند به کاهش نقص‌های بازار کمک کند. اول کیفیت بالای اطلاعات مالی به مدیران در شناسایی پروژه‌های مطلوب یا فرصت‌های سرمایه‌گذاری کمک می‌کند. به عبارت دیگر، نبود اطلاعات قابل اتکا و در دسترس در یک اقتصاد، مانع از هدایت سرمایه‌های مالی و انسانی به بخش‌های پر بازده می‌شود و آن‌ها را به بخش‌های ضعیف‌تر منحرف می‌سازد. حتی در صورت نادیده گرفتن تضاد منافع مدیران و سرمایه‌گذاران، داده‌های حسابداری مالی با کیفیت بالا از طریق کمک به مدیران و سرمایه‌گذاران در شناخت فرصت‌های ارزشمند سرمایه‌گذاری، کارایی شرکت را افزایش خواهد داد. افزون بر این، با شناسایی این فرصت‌ها و نیز برآورد با ریسک کمتر، از طریق کاهش هزینه سرمایه، عملکرد اقتصادی بهبود خواهد یافت در نتیجه، از این طریق منجر به کارایی سرمایه‌گذاری می‌شود؛ دوم، کیفیت اطلاعات مالی به ساز و کارهای کنترلی شرکت در راستای جلوگیری از سلب قدرت و ثروت از سهامداران و بستانکاران به وسیله مدیران، کمک می‌کند؛ سوم، کیفیت اطلاعات مالی می‌تواند به وسیله کاهش ریسک نقدینگی، خطر انتخاب نادرست و ریسک اطلاعات بر عملکرد اقتصادی تأثیرگذار باشد (اسلی و اهارا، ۲۰۰۴).

با جمع‌بندی توضیحات فوق می‌توان عنوان کرد که نقش حساب‌رسان در بازارهای سرمایه در برگیرنده شفاف سازی اطلاعات از یک طرف و ایجاد یک نظام پاسخگویی در مقابل جامعه از طرف دیگر است. گزارش حساب‌رسان مستقل درباره صورت های مالی، عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران شرکت و استفاده کنندگان را کاهش می‌دهد و به تسهیل معاملات در بازار سرمایه کمک می‌کند. رابطه بین محتوای اطلاعاتی گزارش حساب‌رسانی و قیمت سهام نیز نمونه ای از پیامدهای اقتصادی نقش حساب‌رسان است. از این رو، مطالعات بین‌المللی متعددی به بررسی محتوای اطلاعاتی گزارش‌های حساب‌رسانی پرداختند که جای برخی از این گونه تحقیقات در کشور ما خالی است. از اینرو، یکی از ابعاد ارزیابی جامع کیفیت حساب‌رسانی کشور، بررسی پیامدهای اقتصادی ستانده‌های حساب‌رسانی بر شرکت‌ها و استفاده‌کنندگان درون و برون سازمانی است. تجزیه و تحلیل اقتصادی ستانده‌های حساب‌رسانی از آن جهت حائز اهمیت است که ارزشمندی و محتوای اطلاعاتی گزارش‌های حساب‌رسانی و پیامدهای اقتصادی آن را نشان می‌دهد.

این تحقیق بر آن است تا ضمن بررسی اهمیت حضور حساب‌رسان در اعتمادسازی به بازار سرمایه و اعتباربخشی به کیفیت گزارش های مالی، نقش و پیامدهای اقتصادی مربوط به کیفیت گزارش‌های حساب‌رسانی از منظر کیفیت را با رویکردی جامع تشریح و تبیین نماید.

مفهوم کیفیت حسابرسی

کیفیت حسابرسی، مفهومی چندوجهی است و می تواند از دیدگاه های مختلف بررسی شود. در یک دیدگاه به گزارش حسابرس مانند یک «محصول» توجه می شود و کیفیت این محصول از جهت مطابقت با استانداردهای تعیین شده، گویای کیفیت حسابرسی است. در دیدگاه دیگری که در خصوص کیفیت حسابرسی مطرح است، حسابرسی به عنوان یک «خدمت» در نظر گرفته می شود که این خدمت باید توسط اشخاص واجد شرایط ارائه شود و فرایند انجام این خدمت و ارائه نتایج آن، تابع ضوابط و استانداردهای خاص است. بنابراین در صورتی که ارائه این خدمت، از نقطه شروع تا پایان که ارائه گزارش حسابرسی است، منطبق بر استانداردها و ضوابط تعیین شده باشد، از کیفیت لازم برخوردار است.

طی سال های گذشته، سازمان های گوناگون کوشش های فراوانی برای فراهم کردن شاخص هایی برای ارزیابی کیفیت حسابرسی انجام داده اند و همواره کیفیت خدمات حسابرسی در زمره حیاتی ترین مسایل این حرفه به شمار آمده است، به طوری که ناظران، پژوهشگران، استفاده کنندگان از صورت های مالی و سایر ذینفعان، همواره برای توسعه شاخص های کیفیت حسابرسی تلاش کرده اند (نیکبخت و محمودی خوشرو، ۱۳۹۶).

کار حسابرسی به عنوان یک فعالیت نظارتی و یکی از ساز و کارهای حاکمیت شرکتی، برای جلب و حفظ اعتماد سرمایه گذاران به وجود تقارن اطلاعاتی، منصفانه بودن بازار و نیز، منصفانه بودن اطلاعات در دسترس، ضروری است (نیکبخت و محمودی خوشرو، ۱۳۹۶).

حسابرسی مستقل از طریق اعتباردهی به صورت های مالی، تضمین قابلیت اتکا و تائید کیفیت اطلاعات مالی، موجب حمایت از حقوق تمام ذینفعان شرکت می شود (ستایش و همکاران، ۱۳۹۴).

از سه بعد نظارتی، اطلاعاتی و تضمین کنندگی، می توان به دلایل تقاضای بازار سرمایه برای خدمات حسابرسی با کیفیت تر توجه کرد. در نقش نظارتی، مالکان برای نظارت بر نماینده، جلوگیری از رفتارهای فرصت طلبانه، عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش هزینه های نمایندگی، به حسابرسی روی می آورند. در نقش اطلاعاتی، از دید سرمایه گذاران، حسابرسی نوعی ساز و کار برای بهبود کیفیت اطلاعات مالی است که فرایند ارزشمندی تلقی می شود. در نقش تضمین کنندگی، حسابرسان با ضمانت کردن کیفیت اطلاعات مندرج در صورت مالی، هزینه های نشأت گرفته از دعاوی حقوقی را کاهش می دهند و مدیران را در مقابل اشخاص ثالث بیمه می کنند. فرایند حسابرسی از ابتدا تا انتها به شرط برخورداری از سطح کیفی مناسب، نیاز استفاده کننده گزارش های مالی را به ارزیابی کیفیت اطلاعات، پیش از استفاده در فرایند تصمیم گیری، برطرف می کند و زمینه مناسبی برای اخذ تصمیمات اقتصادی مطلوب فراهم می آورد (حیدری و همکاران، ۱۳۹۵).

در متون حسابداری تعاریف متعددی از کیفیت حسابرسی ارائه شده است. یکی از متداول ترین تعاریفها در خصوص کیفیت حسابرسی، تعریفی است که دی آنجلو (۱۹۸۱) ارائه کرده است و عبارت است از: ارزیابی (استنباط) بازار از احتمال اینکه حسابرس، تحریف های بااهمیت در صورت های مالی یا سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند و آن تحریف های با اهمیت کشف شده را گزارش دهد.

احتمال اینکه حسابرِس هر مورد از تحریف های با اهمیت را کشف کند، به شایستگی حسابرِس بستگی دارد و اینکه هر مورد از تحریف های با اهمیت کشف شده را گزارش کند، به استقلال حسابرِس وابسته است. در تعریفی دیگر از این مفهوم، دی آنجلو کیفیت واقعی حسابرِسی مبتنی بر برداشت استفاده کنندگان یا به اصطلاح استنباط بازار از کیفیت حسابرِسی را عنوان می کند. به کارگیری این تعریف در بیان کیفیت واقعی حسابرِسی با این فرض اساسی صورت می گیرد که برداشت از کیفیت حسابرِسی، منعکس کننده کیفیت واقعی حسابرِسی است (نیکبخت و محمودی خوشرو، ۱۳۹۶).

محدودیت های اندازه گیری کیفیت حسابرِسی

با توجه به مطالب بیان شده، شناخت کلی از کیفیت حسابرِسی کسب شد؛ از این رو، استفاده از روش هایی که بتواند کیفیت حسابرِسی را واقعی تر مشخص کند، مفید خواهد بود. لیکن در مطالعات و پژوهش های قبلی، کیفیت حسابرِسی به اشکال متفاوتی اندازه گیری شده اند که هر یک با محدودیت هایی به شرح زیر مواجه بوده است:

اولاً؛ برای اندازه گیری کیفیت حسابرِسی از یک معیار یا چند معیار محدود استفاده شده است، اما برای اندازه گیری کیفیت حسابرِسی ضروری است از مجموعه معیارهایی که می توانند کیفیت حسابرِسی را دقیق تر تبیین کنند، استفاده شود.

ثانیاً؛ اندازه گیری کیفیت حسابرِسی معمولاً مبتنی بر خروجی کار حسابرِسی بوده است، در صورتی که معیارهای خروجی به تنهایی قادر به تبیین دقیق کیفیت حسابرِسی نیستند، لازم و ضروری است معیارهای ورودی، فرایند و خروجی را که می توانند تبیین دقیق تری از کیفیت حسابرِسی ارائه کنند، به صورت سیستمی نگر در نظر گرفته شوند.

ثالثاً؛ گاهی اندازه گیری کیفیت حسابرِسی به صورت برداشت از کیفیت صورت می پذیرد. به طور مثال، اندازه موسسه حسابرِسی معیاری برای اندازه گیری کیفیت حسابرِسی در نظر گرفته می شود. به بیان دیگر، هر چه اندازه موسسه حسابرِسی بزرگ تر باشد، کیفیت کارهای انجام شده توسط موسسه حسابرِسی بیشتر فرض می شود و برعکس؛ به این معنا که تمام کارهای انجام شده توسط یک موسسه حسابرِسی بزرگ با کیفیت است که این موضوع شاید با واقعیت در تضاد باشد و ممکن است دست کم یکی از کارهای انجام شده توسط این موسسه حسابرِسی بزرگ، بی کیفیت باشد، به همین دلیل باید از معیارهای واقع بینانه تری استفاده شود که با کیفیت حسابرِسی ارتباط مستقیم دارند و تبیین کننده قوی تری هستند (بینگ و همکاران، ۲۰۱۴).

مفهوم کیفیت گزارشگری مالی

سود خالص گزارش شده توسط واحدهای اقتصادی دارای محتوای اطلاعاتی است و امکان ارزیابی را فراهم نموده و توان سودآوری بنگاه اقتصادی را نشان می دهد. چنین سودی که اصطلاحاً سود کیفی نامیده می شود در تصمیمات اقتصادی نقش بسیار مهمی دارد و استفاده از آن در شرایط کنونی ایران حائز اهمیت فراوان است. در مقالات مختلف در تعریف مفهوم کیفیت

^۱Bing, J., Huang, C.X., Li, A. & Zhu, X

گزارشگری مالی به دو ویژگی برای تعیین کیفیت گزارشگری مالی اشاره شده است: یکی از آن ها مفهوم سودمندی در تصمیم گیری و دیگری ارتباط بین این مفهوم و مفهوم سود اقتصادی (مدنظر هیکس) است. کیفیت گزارشگری مالی از دیدگاه هیکس عبارت است از بیان صادقانه سود گزارش شده، منظور از بیان صادقانه تطابق بین توصیف انجام شده و آن چیزی که ادعای آن را دارد، می باشد؛ یعنی کیفیت گزارشگری مالی بالا نشان دهنده میزان مفید بودن اطلاعات سود برای تصمیم گیری استفاده کنندگان و همچنین مطابقت بیشتر آن با سود اقتصادی هیکس می باشد؛ اما به دلیل آنکه افراد از اطلاعات در تصمیمات متفاوتی استفاده می کنند، امکان ارائه یک تعریف جامع از سود وجود ندارد (اسماعیلی، ۱۳۸۶).

برخی تحلیل گران مالی، کیفیت گزارشگری مالی را به عنوان سود عادی و مستمر، تکرارپذیر و ایجادکننده جریان نقدی حاصل از عملیات می دانند، آن ها معتقدند که کیفیت گزارشگری مالی رقمی بین سود خالص گزارش شده و جریان نقدی حاصل از عملیات منهای ارقام غیرتکراری می باشد (کریمی و صادقی، ۱۳۸۹). تاکنون متخصصان مالی نتوانسته اند به یک محاسبه مستقل از سود که از نظر آن ها کیفیت لازم را دارا باشد دست یابند. در این حالت، متخصصان مالی با انجام تعدیلات مناسب، می توانند به یک دامنه که به شکل صحیح تر نشانگر کیفیت گزارشگری مالی نسبت به سود خالص گزارش شده باشد، دست یابند؛ بنابراین مفهوم کیفیت گزارشگری مالی، یک امر تعریف شده ثابت نیست که بتوان به آن دست یافت. بلکه مفهومی است نسبی که به ارتباط آن با دیدگاه ها و نگرش های مختلف بستگی دارد (اسماعیلی، ۱۳۸۶).

دیدگاه های مختلف در مورد ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی

«هانت» مدیر مالی شرکت جنرال میلز معتقد است که در ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی دو مورد ارزیابی می شود: یکی از تناسب داشتن سود فعلی شرکت با سودهای گذشته و دیگری برداشت بازار از کیفیت گزارشگری مالی شرکت که در نسبت P/E متجلی می شود (بولو و همکاران، ۱۳۸۹).

«هگن» مدیر مالی شرکت رینولدز معتقد است که کیفیت گزارشگری مالی را می توان با شناسایی یا حذف اثرات تغییر روش های حسابداری، اقلام غیرعادی و شرایط بازار یا هزینه های موقتی، اندازه گیری نمود.

«کونولی» دیگر تحلیل گر مالی معتقد است که کیفیت گزارشگری مالی را می توان از طریق اندازه گیری ارزش قابل بازیافتی دارایی ها ارزیابی کرد.

«والن» مدیر مالی شرکت American broadcasting معتقد است که کیفیت گزارشگری مالی را می توان از طریق تفاضل بین سود تورمی و سود گزارش شده اندازه گیری کرد. بودی نیز کیفیت گزارشگری مالی را برحسب حد و اندازه ای تعریف می کند که انتظار داریم سطح سود گزارش شده باثبات باشد (بولو، ۱۳۸۹).

^۱ Hegen

^۲ Konuli

«میشل میکل»^{۱۰} معتقد است، سودی را که بهتر بتواند جریانات نقدی عملیاتی آتی موسسه را پیش‌بینی کند، باکیفیت‌تر است.

«هاکینز»^{۱۱} استاد حسابداری دانشگاه هاروارد، کیفیت گزارشگری مالی را به شرح زیر توصیف می‌کند: در ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی هر سهم شش عامل ارائه‌شده بشرح ذیل و رابطه بین آن‌ها و تغییر سود هر سهم نقش دارد. در متون حسابداری و مالی برخی از ویژگی‌های واحد تجاری شناسایی شده‌اند که وجود آن‌ها باعث افزایش کیفیت گزارشگری مالی می‌گردد. اگر شرکتی ویژگی‌های زیر را دارا باشد، کیفیت گزارشگری مالی آن بالا خواهد بود:

(۱) روش‌های باثبات محافظه‌کارانه حسابداری؛

(۲) جریان درآمد قبل از مالیات ناشی از فعالیت‌های عملیاتی و تکرارپذیر؛

(۳) کسب سطحی از سود خالص و نرخ رشد، مستقل از ملاحظات مالیاتی (مثل کاهش نرخ مالیات که منجر به معافیت مالیاتی می‌شود)؛

(۴) داشتن سطح مناسبی از بدهی؛

(۵) داشتن ساختار سرمایه مناسب؛ و

(۶) سود شرکت ناشی از تورم نباشد.

همان‌طور که ملاحظه گردید، تعریف یکسانی از واژه کیفیت گزارشگری مالی وجود ندارد.

اهمیت ارزیابی کیفیت سود و ضرورت توجه به آن

کیفیت گزارشگری مالی و به صورت عام‌تر کیفیت گزارشگری مالی مورد علاقه کسانی است که از گزارشات مالی برای تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و انعقاد قراردادهای مختلف استفاده می‌کنند. علاوه بر این می‌توان گفت که از دیدگاه تدوین‌کنندگان استاندارد، کیفیت گزارشات مالی به صورت غیرمستقیم نشان‌دهنده کیفیت استانداردهای گزارشگری مالی می‌باشد (زارعی، ۱۳۹۴). سود گزارش‌شده و روابط به‌دست آمده از آن معمولاً در قراردادهای حقوق و پاداش و قراردادهای استقراض استفاده می‌شوند. تصمیم‌گیری برای قراردادی که بر اساس کیفیت گزارشگری مالی پایین باشد باعث انتقال ناخواسته ثروت خواهد شد (اسماعیلی، ۱۳۸۶). برای مثال سودهای بیش از حد نشان داده شده که به‌عنوان معیار ارزیابی عملکرد

^{۱۰} Walen

^{۱۱} Michael B.Mikhail

^{۱۲} Hakinz

مدیریت قرار می‌گیرد، منجر به تعلق حقوق و مزایای بیش از اندازه به مدیریت خواهد شد. به گونه‌ای مشابه، سودهای متورم ممکن است ورشکستگی ناگهانی شرکت را پنهان سازد که این خود باعث اعتبار دادن نادرست از سوی اعتباردهندگان خواهد شد.

از دیدگاه سرمایه‌گذاری کیفیت گزارشگری مالی پایین مطلوب نمی‌باشد. چراکه نشانگر وجود ریسک در تخصیص منابع به آن بخش می‌باشد کیفیت گزارشگری مالی پایین کارایی نداشته چرا که باعث کاهش رشد اقتصادی از طریق تخصیص نادرست سرمایه‌ها خواهد شد. از طرفی کیفیت گزارشگری مالی پایین باعث انحراف منابع از طرح‌های با بازدهی واقعی به طرح‌های با بازدهی غیر واقعی شده که کاهش رشد اقتصادی را در پی خواهد داشت. و بالاخره اینکه زمانی که تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری در جستجوی بازخورد استانداردها در مورد اینکه آیا استانداردهای تدوین‌شده کارا بوده‌اند یا خیر، می‌باشند به خروجی‌های سیستم حسابداری از جمله سود گزارش شده توجه خواهند کرد. معیار ارزیابی کارایی مطابق چارچوب مفهوم FASB سودمندی تصمیم می‌باشد علاوه بر آن می‌توان میزان بیان صادقانه سود حسابداری گزارش‌شده از سود تعریفی هیکس را به عنوان معیار ارزیابی در نظر گرفت (اسماعیلی، ۱۳۸۶).

کیفیت حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی

یکی از اهداف صورت‌های مالی، انعکاس نتایج مباشرت مدیریت یا حسابداری آن‌ها در قبال منابعی می‌باشد که در اختیار آنان قرار گرفته است. استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی، غالباً خواهان ارزیابی وظیفه مباشرت یا حسابداری مدیریت می‌باشند. تصمیمات اقتصادی مزبور شامل مواردی نظیر فروش یا حفظ سرمایه‌گذاری در واحد تجاری و انتخاب مجدد یا جایگزینی مدیران می‌باشد. استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، وظیفه مباشرت مدیریت را با توجه به صورت‌های مالی مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهند. صورت سود و زیان از جمله صورت‌های مالی است که در ارزیابی وظیفه مباشرت مدیریت از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد. صورت سود و زیان منعکس کننده عملکرد واحد تجاری و در برگیرنده بازده حاصل از منابع تحت کنترل مدیریت واحد تجاری می‌باشد (پورحیدری و همتی، ۱۳۸۳).

بدیهی است که سرمایه‌گذاران همواره دورنمای وضعیت مالی و اقتصادی شرکتی که در آن سرمایه‌گذاری نموده یا قصد سرمایه‌گذاری در آن دارند، را مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهند. سود به عنوان یکی از مهم‌ترین اقلام صورت‌های مالی، اطلاعات اساسی برای آن‌ها به منظور ارزیابی‌هایشان فراهم می‌کند؛ زیرا از این طریق هم می‌توانند وضعیت شرکت را با سایر شرکت‌ها و نیز وضعیت همان شرکت در سال‌های گذشته مورد مقایسه قرار دهند و هم روند سودهای آتی را پیشبینی نمایند. بنابراین، با توجه به اهمیت اطلاعات سود برای عموم سرمایه‌گذاران، مدیران در افشای اطلاعات سود بسیار هوشیارند (هوداک، ۲۰۰۹).

سود حسابداری، نشانه‌ای است که موجب تغییر باورهای سرمایه‌گذاران می‌شود و رفتار آنان را تغییر می‌دهد. تغییر قیمت اوراق بهادار معیار قابل مشاهده‌ای از تغییر نظام‌مند باورهای سرمایه‌گذاران است که تحت تأثیر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری تغییر یافته است. بنابراین از آن‌جاکه اطلاعات مربوط به سود در مقایسه با سایر اطلاعات گزارش شده توسط سیستم حسابداری بیشتر مورد توجه سرمایه‌گذاران است، توجه به ویژگی‌های کیفی سود گزارش شده بسیار مهم خواهد بود. کیفیت سود می‌تواند در گزارشگری مالی اطمینان سرمایه‌گذاران را در بازارهای مالی تحت تأثیر قرار دهد (قائم‌ی و همکاران، ۱۳۸۷).

بر اساس نظریه تقاضا، شرکت‌ها با روی آوردن به حسابرسانی که نام معروف‌تری دارند، می‌کوشند نشان دهند که کیفیت اطلاعات صورت‌های مالی آن‌ها مطلوب‌تر است. نیاز به حل تناقضات نمایندگی نیز محرک دیگری برای تقاضای حسابرسی باکیفیت است. نامتقارن بودن اطلاعات بین صاحبان سرمایه (ذینفعان) و نماینده آنان (مدیر) موجب بروز اغتشاش ذهنی می‌شود و این نگرانی پدید می‌آید که نماینده، منافع شخصی خود را به هزینه صاحب سرمایه دنبال می‌کند. براساس نظریه نمایندگی، صاحبان سرمایه و نمایندگان آنان به این نتیجه می‌رسند که به نفع هر دو طرف است که اغتشاش ذهنی کاهش یابد؛ بنابراین ترتیبات را دنبال می‌کنند که منافع شخصی آن‌ها را هم‌راستا سازد. یکی از این ترتیبات، حسابرسی مستقل است که ابزاری نظارتی برای بهبود اطلاعات درباره وضعیت و عملکرد مالی شرکت و افزایش تقارن اطلاعات است. هرچه تناقض نمایندگی بین مدیران و صاحبان سرمایه بزرگ‌تر باشد، هزینه‌های نمایندگی بیشتر و نیاز به حسابرسی مستقل با کیفیت بالا افزون‌تر خواهد بود.

کیفیت حسابرسی، با کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران، و در نتیجه آن افزایش کیفیت سود، می‌تواند موجب کاهش هزینه حقوق صاحبان سهام گردد که بیانگر اثر غیرمستقیم کیفیت حسابرسی بر هزینه حقوق صاحبان سهام نیز می‌باشد (لی و همکاران، ۲۰۰۸).

پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی از منظر کیفیت گزارشگری مالی

نقش اطلاعات در زمینه تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، آن‌چنان روشن و بدیهی است که می‌وان گفت در دنیای امروز، شروع و ادامه هرگونه فعالیت اقتصادی، بدون داشتن اطلاعات کافی و جامع در مورد موضوع مورد نظر، غیر ممکن است و کسانی در عصر حاضر موفق هستند، که به اطلاعات بیشتری دسترسی داشته باشند. اطلاعات در صورتی سودمند است که منجر به تغییر در باورها و کنش‌های سرمایه‌گذاران شود و علاوه بر آن بتوان درجه سودمندی اطلاعات را براساس میزان تغییرات در قیمت‌ها پس از انتشار اطلاعات، اندازه‌گیری نمود (تهرانی و همکاران، ۱۳۸۵).

از طرفی، رشد و دگرگونی سریع روابط اقتصادی، به رقابت شدیدی در عرصه تجارت، صنعت و سرمایه‌گذاری منجر شده است؛ بنابراین شرکت‌ها برای بقا و گسترش فعالیت‌های خود، به انجام سرمایه‌گذاری‌های مناسب و به‌موقع نیاز دارند. از

^۱Li, Y. and Stokes, D. and Taylor S. and Wong, L

این‌رو، گزارش‌های مالی شرکت‌ها باید اطلاعاتی فراهم کند که برای سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان در سرمایه‌گذاری‌های منطقی، اعطای اعتبار و تصمیمات مشابه سودمند باشد (پروتی و واگنهفر، ۲۰۱۱). گزارش‌های مالی باید اطلاعات لازم را برای ارزیابی وضعیت مالی و اقتصادی بنگاه، توان سودآوری، نحوه تأمین مالی و مصرف وجوه نقد، چگونگی ایفای مسئولیت مباشرت مدیریت و انجام تکالیف قانونی و سایر اطلاعات مکمل برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی وضعیت آینده شرکت فراهم کند؛ در نتیجه این گزارش‌ها اهمیت بسزایی در تحقق اهداف یاد شده دارند و افزایش کیفیت آن‌ها می‌تواند موجب کارآتر بودن سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها و حفظ و توسعه منابع اقتصادی آن‌ها شود (بیدل و همکاران، ۲۰۰۹).

همچنین، اطلاعات حسابداری با کیفیت بالا می‌تواند با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران با اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران، امکان خطر اخلاقی و گزینش نادرست را کاهش دهد و به کاهش هزینه‌های نظارت بر مدیران و در نهایت کاهش ریسک و هزینه‌های تأمین مالی شرکت منجر شود. بدین ترتیب، احتمال ناکارایی سرمایه‌گذاری یعنی از دست دادن فرصت‌های سرمایه‌گذاری در پروژه‌های دارای ارزش فعلی خالص مثبت (سرمایه‌گذاری کم‌تر از حد) یا سرمایه‌گذاری در پروژه‌های دارای ارزش فعلی خالص منفی (سرمایه‌گذاری بیشتر از حد) نیز کاهش می‌یابد (صفری گرایی و رعنائی، ۱۳۹۶).

به عبارت دیگر، گزارشگری مالی با کیفیت بالا می‌تواند به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی منجر شود که این عدم تقارن اطلاعاتی در صورت وجود، مشکلات اقتصادی همچون مخاطرات اخلاقی و گزینش نادرست را می‌تواند به همراه داشته باشد. گزارشگری مالی دارای کیفیت بالا به افزایش توانایی سهامداران و مالکان شرکت در نظارت بر فعالیت‌های سرمایه‌گذاری مدیر منجر می‌شود. این امر می‌تواند بر کارایی سرمایه‌گذاری‌ها، در نتیجه کاهش پدیده مخاطرات اخلاقی، تأثیر مشخصی داشته باشد (صفری گرایی و رعنائی، ۱۳۹۶). بیشتر مطالعات قبلی (بیدل و هیلاری، ۲۰۰۶)، فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) و وردی (۲۰۰۶) بر این امر تأکید دارند که افزایش کیفیت گزارش‌های مالی به عنوان منبع اطلاعاتی بسیار مهم برای گروه‌های مختلف به شمار می‌رود و بخصوص اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران را برای گرفتن تصمیم‌های بهتر توانا می‌کند. تأمین اهداف عام و کیفی گزارشگری مالی، از توان اشخاص دارای اطلاعات درون‌سازمانی یا محرمانه می‌کاهد و آنان نمی‌توانند با برخورداری از مزیت اطلاعاتی به سود دست یابند. کیفیت بالای گزارشگری با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین افراد درون‌سازمانی و سهامداران و اعتباردهندگان، امکان گزینش نادرست و خطر اخلاقی را به عنوان دو پیامد نامطلوب عدم تقارن اطلاعاتی می‌تواند کاهش دهد. در صورت گزینش نادرست، به دلیل امکان استفاده مدیران از منابع مالی بر اساس الگوهای نامناسب و به شیوه‌ی نکارا (سرمایه‌گذاری در پروژه‌های نامناسب)، سطح انتظارات سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد و متعاقب آن ریسک سرمایه‌گذاری و در نتیجه هزینه‌های تأمین مالی شرکت بیشتر می‌شود. از سوی دیگر، خطر اخلاقی موجب می‌شود مدیر وسوسه شود و کم‌کاری کند و به ضعف عملکرد ناشی از وجود عواملی وانمود کند که خارج از

^۱Perotti, P. & Wagenhofer, A

^۲Biddle, G., Hilary, G., Verdi, R. S

^۳Biddle, G., & Hilary, G

^۴Verdi, R. S

کنترل وی هستند. چنین هزینه‌هایی را که هزینه نمایندگی می‌نامند، موجب کاهش ارزش شرکت شده و سبب می‌شود ثروت سایر طرف‌های قرارداد شرکت، به دیگران (مدیران) منتقل شود (ثقفی و عرب‌مازار یزدی، ۱۳۸۹).

بنابراین هزینه نمایندگی باعث می‌شود سهامداران و اعتباردهندگان با مدیران، قراردادهای مرتبط با حقوق و پاداش آن‌ها یا قراردادهایی در رابطه با وام اعطایی منعقد کنند و بدین وسیله اقدامات آنان را محدود کنند تا مسائل نمایندگی کاهش یابد. گفتنی گزارشگری مالی، با فراهم کردن اطلاعات لازم برای بررسی رعایت یا تخطی از مفاد این قراردادها، نقشی اساسی در این فرآیند ایفا می‌کند (گوماریز و بالستا^۱، ۲۰۱۴). از جمله پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه پیامدهای اقتصادی کیفیت گزارشگری مالی، به پژوهش کوهن^۲ (۲۰۰۴) مربوط می‌شود که پیامدهای اقتصادی و عوامل مرتبط با انتخاب کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها را بررسی کرد. یافته‌های مطالعه وی نشان می‌دهد شرکت‌ها بین منافع ارزشیابی بازار سرمایه ناشی از افشای اطلاعات مالی باکیفیت و هزینه مالکانه‌های که تصمیم‌های شرکت‌ها را درخصوص کیفیت گزارشگری مالی تحت تأثیر قرار می‌دهد، توازن برقرار می‌کنند. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد انتخاب کیفیت گزارشگری مالی، رابطه‌ای مثبت با منافع ارزشیابی سهام در بازار سرمایه و رابطه منفی با هزینه مالکانه افشای اطلاعات باکیفیت دارد. شواهدی نیز وجود دارد که کیفیت گزارشگری مالی، با سطوح پایین‌تر عدم تقارن اطلاعاتی همبستگی دارد. بین انتخاب کیفیت گزارشگری مالی و هزینه سرمایه شرکت، رابطه معناداری مشاهده نشد (کوهن، ۲۰۰۴). وردی (۲۰۰۶) رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری را در نمونه‌ای متشکل از ۳۸۰۶۲ شرکت-سال مشاهده در سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۳ بررسی کرد. نتایج نشان داد کیفیت گزارشگری مالی هم با سرمایه‌گذاری کم‌تر از حد و هم با سرمایه‌گذاری بیشتر از حد، رابطه‌ای منفی و معنادار دارد.

بیدل و همکاران (۲۰۰۹) با انتخاب نمونه‌ای متشکل از ۳۴۷۱ سال-شرکت مشاهده در فاصله زمانی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۵ ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و مارایی سرمایه‌گذاری را بررسی کردند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد کیفیت بالاتر گزارشگری مالی، کارایی سرمایه‌گذاری را بر اثر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و در نتیجه، عواملی نظیر انتخاب مغایر و خطر اخلاقی، افزایش می‌دهد و بدین ترتیب پیامدهای اقتصادی مثبتی را برای سرمایه‌گذاران و سهامداران شرکت به دنبال خواهد داشت.

از سوی دیگر، اطمینان سرمایه‌گذاران به کارایی و اثربخشی عملیات بازارهای مالی جهان و رسیدن به رشد اقتصادی و پایداری آن در سطح جهان، کاری اساسی است. نقش و اهمیت اطلاعات حسابداری در فرآیند تصمیم‌گیری حایز اهمیت است. پیچیدگی‌ها و رشد محیط اقتصادی جامعه نیاز به وجود اطلاعات اقتصادی سالم را توجیه می‌کند. نظریه علامت‌دهی، توانایی عرضه‌کنندگان در بیان کیفیت محصولات خود برای سرمایه‌گذاران و استفاده از این شرایط به عنوان ابزاری برای بهبود مبانی انعقاد قراردادها را شرح می‌دهد. در این خصوص، ویژگی‌های متعددی برای اطلاعات نظیر اطمینان‌پذیری اطلاعات، دامنه توزیع اطلاعات، کاربرد اطلاعات، بار و محتوای اطلاعات و مربوط بودن اطلاعات در تصمیم‌گیری وجود دارد که بر ارزش و اهمیت اقتصادی اطلاعات از دیدگاه تهیه‌کنندگان یا استفاده‌کنندگان بالقوه آن مؤثر است. لذا شرکت با توجه به تئوری

^۱Gomariz, F.C & Ballesta, J

^۲Cohen, D. A

علامت‌دهی، سعی می‌کند که کیفیت حسابرسی بالاتر و در نتیجه گزارشگری مالی با کیفیت‌تری داشته باشد تا بتواند سرمایه‌گذاران جدیدی را جذب و سهامداران فعلی را حفظ نمایند.

نتیجه‌گیری

گزارشگری مالی با کیفیت که در آن اطلاعات مورد نیاز ذینفعان بصورت کامل در نظر گرفته شود و مورد تاکید قرار گیرد. امروزه موضوعی جدایی ناپذیر از هرگونه اطلاعات است و به عنوان ویژگی کیفی اطلاعات مالی و غیرمالی شناخته شده است. بر همین اساس، همواره سیستم های کاری و سازمان ها به دنبال ارتقای کیفیت اطلاعات قابل ارائه بوده و هستند و کیفیت اطلاعات را به عنوان یکی از نقش‌های تعالی سازمان و اطمینان بخشی نسبت به استفاده‌کنندگان مطرح می‌کند که این موضوع از نقطه نظر حسابداران و تحلیل‌گران مالی تحت عنوان کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت اطلاعات‌دهی و گزارشگری حسابرسی تلقی می‌شود. اگرچه این یکی از ویژگی های هر رشته اطلاعاتی و گزارشگری است اما توجه به نقش و هدف حسابرسی که در مقدمه و بیان مسئله این تحقیق به آن اشاره شده با توجه به خاستگاه ذینفعان و قوانین حاکم بر انجام و الزام حسابرسی در سازمان ها و شرکت نقش و جایگاه این رشته را در بازارهای اقتصادی برای نتیجه‌گیری صحیح ذینفعان بسیار گسترده کرده است. بنابراین می‌توان اشاره کرد که حسابرسی در دنیای واقعی فرآیندی برای نمایش واقعی رویدادهای اقتصادی و گزارشگری آن برای ذینفعان است.

از طرفی، تصمیم‌گیری‌های اقتصادی به اطلاعات قابل اعتماد و اتکا نیاز دارد و نقش حسابرس، اعتباردهی به صورت‌های مالی است که باعث حصول اطمینان از مطلوبیت در ارائه و قابلیت اعتماد صورت‌های مالی می‌شود. هر چند سرمایه‌گذاری معمولاً با مخاطراتی همراه است اما حسابرسی منظم و سالانه توسط حسابرسان مستقل، بهترین نوع حفاظت از منافع عمومی است و از مخاطرات مضاعف ناشی از عدم اعتبار و قابلیت اتکای صورت‌های مالی می‌کاهد. لذا، اطلاعات مالی حسابرسی شده، ابزاری برای کاهش مخاطره سرمایه‌گذاری، بهبود کیفیت تصمیم‌گیری‌های درون و برون سازمانی، افزایش سطح بازده ناشی از داد و ستد اوراق بهادار و بهبود ساختار سبد سرمایه‌گذاری افراد و گروه‌های مختلف است. تأکید بر فرضیه اطلاعات، زمینه مساعدی را جهت پیش‌بینی تقاضا برای اطلاعات حسابرسی شده، فراهم می‌کند. اگر چه از این فرضیه برای توجیه ضرورت وجود الزامات قانونی حاکم بر افشای اطلاعات مالی در بازارهای اوراق بهادار استفاده شده است، اما به واقع مشخص نیست آیا مقایسه صرفه اقتصادی سازوکارهای تهیه و گزارشگری اطلاعات حسابداری طبق استانداردهای حسابداری با ابزارهای نوین نظارت بر گزارشگری مالی نظیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی، توجیه لازم را برای حمایت از دخالت نهادهای قانونی در امر بهبود افشا، تایید اطلاعات مالی توسط حسابرسی و نهادهای نظارت بر حسابرسی نظیر کنترل کیفیت حسابرسی در بازارهای اوراق بهادار فراهم می‌آورد یا خیر؟

درواقع، نقش کیفیت گزارش حسابرسان در بازارهای سرمایه در برگزیده شفاف‌سازی اطلاعات از یک طرف و ایجاد یک نظام پاسخگویی در مقابل جامعه از طرف دیگر است. گزارش حسابرس مستقل درباره صورت های مالی، عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران شرکت و استفاده کنندگان را کاهش می‌دهد و به تسهیل معاملات در بازار سرمایه و تخصیص بهینه

منابع سرمایه کمک می کند چرا که عدم تقارن اطلاعاتی دارای "پیامدهای اقتصادی نامطلوبی از جمله کاهش نقدشوندگی سهام، تحریف قیمت ها، افزایش هزینه معاملات، افزایش هزینه سرمایه شرکت ها و عدم تخصیص بهینه منابع" است. لذا، رابطه بین محتوای اطلاعاتی گزارش حسابرسی و قیمت سهام، هزینه سرمایه، نقدشوندگی سهام و ... نمونه ای از پیامدهای اقتصادی نقش کیفیت گزارش حسابرسی در بازار سرمایه است. مفاهیم بنیادی فرضیه مباشرت و فرضیه اطلاعات نظیر تضاد منافع،^{۲۰} پیچیدگی^{۲۱} و عدم دسترسی مستقیم نیز به عنوان عوامل توجیه کننده تقاضا برای حسابرسی به شمار می روند که نقش کیفیت گزارش حسابرسی را آشکارتر می سازد. تولید چه نوع اطلاعاتی، ارایه آن به چه صورتی و توزیع آن به چه نحوی می تواند حقوق مالکیت در بازار را به ارزشمندترین مسیر سوق دهد؛ ضمن آنکه، نقش قابل توجهی در تخصیص کارا و اثر بخش منابع کمیاب داشته باشد.

انتظار می رود بررسی تحلیلی سودمندی کیفیت گزارش های حسابرسی در تحلیل پیامدهای اقتصادی آن دستاوردهای زیر را به همراه داشته باشد. نخست، نتایج این تحقیق می تواند برای تدوین کنندگان استانداردهای حسابرسی و نهادهای نظارت کننده بر کار حسابرسان، نظیر سازمان بورس اوراق بهادار و جامعه حسابداران رسمی، اطلاعاتی سودمند در خصوص اثر پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی از جوانب مختلف نظیر بازار سرمایه بر حسابرسی و نیز اثر کیفیت گزارش حسابرسی بر پیامدهای اقتصادی آن نظیر بازار سرمایه فراهم آورد. دوم، از طریق مقایسه نتایج تحقیقات انجام شده در بازارهای توسعه یافته و در حال توسعه به گسترش مبانی نظری تحقیقات انجام شده در حوزه پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی کمک می نماید. سوم، تاکنون پژوهشگرانی اندکی به بررسی اثرات برخی از شاخص های کیفیت حسابرسی بر برخی از معیارهای پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی از منظر بازار سرمایه پرداخته اند. اما درباره بررسی سایر پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی غیر از، منظر بازار سرمایه، پژوهشی صورت نگرفته است. از این رو، این پژوهش با بررسی ابعاد پیامدهای اقتصادی کیفیت حسابرسی از منظر کیفیت گزارشگری مالی می تواند زمینه ساز انجام پژوهش های بیشتر در رابطه با سودمندی گزارش حسابرسی در بازار سرمایه نوظهور ایران شده و با انجام مطالعات بیشتر، بستری مناسب برای تعمیم نتایج فراهم سازد.

^{۲۰} تضاد منافع بین تهیه کننده اطلاعات و استفاده کننده اطلاعات می تواند به مغرضانه بودن اطلاعات تهیه و ارایه شده، بیانجامد.

^{۲۱} اطلاعات حاصل از نظام حسابداری و گزارشگری مالی می تواند پیامدهای اقتصادی با اهمیتی را برای شخص تصمیم گیرنده، در پی داشته باشد.

^{۲۲} فرایند تبدیل داده ها به اطلاعات و ایجاد اطمینان درباره مطلوب بودن کیفیت اطلاعات ارایه شده، در بیشتر موارد مستلزم استفاده از خدمات تخصصی است.

منابع

- اسماعیلی، ش. (۱۳۸۶). کیفیت سود، مجله حسابداری، ۲۱(۱۸۴)، ص ۲۷-۳۸.
- بولو، ق؛ حساس یگانه، ی و هراسانی، ر. (۱۳۸۹). روند تغییرات کیفیت سود در طول زمان در شرکت های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه مطالعات حسابداری، ۸(۲۹)، ص ۶۵-۹۵.
- پورحیدری، ا و همتی، د. (۱۳۸۳). بررسی اثر قراردادهای بدهی، هزینه های سیاسی، طرح های پاداش و مالکیت بر مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۱۱(۳۶)، ص ۴۷-۶۳.
- تهرانی، ر؛ طالب نیا، ق و جلیل، ص. (۱۳۸۵). ارزیابی میزان اتکاء معامله گران بورس اوراق بهادار تهران به اطلاعات حسابداری و غیر حسابداری در تصمیمات سرمایه گذاری، فصلنامه تحقیقات مالی، ۸(۲۱)، ص ۱-۱۲.
- ثقفی، ع و عرب مازار یزدی، م. (۱۳۸۹). کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری، مجله پژوهش های حسابداری مالی، ۲(۴)، ص ۱-۱۲.
- حسن پور، ش؛ بنی مهد، ب؛ جهانشاد، آ و نیکومرام، ه. (۱۳۹۸). پیامدهای اقتصادی و مالیاتی گزارش حسابرسی با تأکید بر اثر تعدیل کنند تغییر حسابرس، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۸(۳۲)، ص ۶۷-۸۱.
- حیدری، م، قادری، ب و رسولی، پ. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر هزینه های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی: رویکرد الگوسازی معادلات ساختاری، بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۳(۳)، ص ۳۵۳-۳۷۲.
- زارعی، ر. (۱۳۹۴). تأثیر کیفیت سود بر هزینه سرمایه و بازده سهام با تأکید بر اقلام تعهدی، فصلنامه مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، ۴(۱)، ص ۱-۱۲.
- ستایش، م. ح و صالحی نیا، م. (۱۳۹۴). تأثیر ساختار مالکیت و ساختار سرمایه بر جریان های نقدی آزاد، فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۷(۲۵)، ص ۲۱-۳۸.
- صفری گرایلی، م و رعنائی، ف. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی با کارایی سرمایه گذاری و تأثیر ساختار سررسید بدهی ها بر این رابطه، فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۵(۱)، ص ۸۳-۹۸.
- قائمی، م. ح؛ جمال لیوانی، ع و ده بزرگی، س. (۱۳۸۷). کیفیت سود و بازده سهام شرکت ها، بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۱۵(۵۲)، ص ۷۱-۸۸.
- کریمی، ف و صادقی، م. (۱۳۸۹). محاسبه کیفیت سود بر اساس سرمایه گذاری در دارایی های سرمایه ای و نیروی کار و رابطه آن با پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی، ۱۲(۱)، ص ۱۱۳-۱۲۴.
- نیکبخت، م. ر و محمودی خوشرو، ا. (۱۳۹۶). بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی در ایران با توجه به شاخص های هیئت نظارت بر حسابداری شرکت های سهامی عام (PCAOB)، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، ۲۴(۳)، ص ۴۴۱-۴۶۷.
- نیکومرام، ه؛ تقوی، م و احمدزاده، ح. (۱۳۹۳). پیامدهای اقتصادی کیفیت اطلاعات حسابداری با تأکید بر متغیر ضریب واکنش سود، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۳(۱۰)، ص ۱-۱۶.

- Biddle, G and Hilary, G. (2006). Accounting Quality and Firm-level Capital Investment, The Accounting Review, 81(5), 963-982.
- Bing, J., Huang, C.X., Li, A. & Zhu, X. (2014). Audit Quality Research Report, Australian National Centre for Audit and Assurance Research, Hanna Neumann Building 21, Canberra ACT 0200 Australia.

- Bottazzi, G., Secchi A. & Tamagni. F. (2010). Financial constraints and firm dynamics, Discussion Papers 2010/99, Dipartimento di Scienze Economiche (DSE), University of Pisa, Pisa, Italy.
- Easley, D. and O'Hara, M. (2004). Information and the cost of capital, Journal of Finance, Vol. 59, 1553- 1583.
- Hodac, M. (2009). The Earnings Game, Hodak Value Advisors; New York University - Markets, Ethics & Law(MEL) Program.
- Hope, O. K., Thomas, W. B. and Vyas, D. (2009). Transparency, ownership, and financing constraints in private firms, Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1535644>.
- Lambert, R., Leuz, C. and Verrecchia, R. (2007). Accounting information, disclosure, and the cost of capital, Journal of Accounting Research, 45(2), 385-420.
- Li, Y. and Stokes, D. and Taylor S. and Wong, L. (2008). Audit Quality, Accounting Attributes and the Cost of Equity Capital, Electronic copy available at: <http://ssrn.com/abstract=1481823>.
- Perotti, P. & Wagenhofer, A. (2011). Earning Quality Measures and Excess Returns, Working paper, Graz University.
- Perotti., E. C. and Vesnaver, L. (2004). Enterprise Finance and Investment in Listed Hungarian Firms, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=502063>.
- Verdi, R. S. (2006). Financial Reporting Quality and Investment Efficiency. Doctoral Dissertation, University of Pennsylvania.